

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning 2021

1 Syftet med utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning

Syftet med utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning som ordnas för invandrare och studerande med ett främmande språk som modersmål är att ge den studerande språkfärdigheter och andra färdigheter som behövs för att inleda gymnasieutbildning.

Målet är att förbättra den studerandes färdigheter i undervisningsspråket vid läroanstalten samt att förbättra den studerandes studiefärdigheter. Målet är också att främja färdigheter som behövs för att vara en aktiv medborgare i det finländska samhället. Utbildningens mål är dessutom att i mån av möjlighet stödja och främja den studerandes kunskaper i sitt eget modersmål. Utbildningen ska också stödja den studerandes förutsättningar för kontinuerligt lärande och för att utvecklas under hela sitt liv¹.

Utbildningen kan erbjudas såväl unga som vuxna invandrare och personer med främmande språk som modersmål. Med invandrare avses en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort². Med person med ett annat språk som modersmål avses en person, vars modersmål i befolkningsdatasystemet som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster något annat än svenska, finska eller samiska³.

I utbildningen ska man följa en läroplan som utarbetats utgående från föreliggande grunder för läroplanen. Utbildningsstyrelsen har i grunderna för läroplanen beslutat om målen och det centrala innehållet i de olika läroämnena och ämnesgrupperna och om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för studerandevården samt om målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet⁴.

2 Utgångspunkterna för utbildningen och studiernas uppbyggnad

Till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan antas en person som

- 1) är invandrare eller har ett främmande språk som modersmål
- 2) inte har tillräckliga språkliga färdigheter för att klara av gymnasiestudier på svenska eller finska
- 3) har för avsikt att avlägga gymnasieutbildningens lärokurs efter utbildningen som förbereder för

¹ Gymnasielag (714/2018) 2 §, statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018) 6 §

² Lag om främjande av integration (1386/2010) 3 §

³ Lag om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009), Lag om ändring av gymnasielagen (1185/2019)

⁴ Gymnasielag (714/2018) 11 §

gymnasieutbildning, och
4) som inte har avlagt en högskoleexamen⁵.

Utbildningsanordnaren beslutar om antagningen av studerande. Enhetliga antagningsgrunder ska tillämpas på de sökande⁶. Av grundad anledning kan också återflyttare enligt utbildningsanordnarens beslut antas som studerande. Till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan inte antas en studerande som avlagt den examen som avses i lagen om anordnande av studentexamen (502/2019), en yrkesinriktad grundexamen som omfattar minst tre år eller motsvarande tidigare studier, sådan yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare examen, en utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier eller högskoleexamen.

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning leder inte till examen och berättigar inte till gymnasieutbildning, utan den studerande ska ansöka om en studieplats vid gymnasiet i den gemensamma ansökan. En studerande som redan antagits till gymnasieutbildning kan även antas till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning om det är ändamålsenligt med tanke på den studerandes framsteg i studierna.

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning omfattar 50 studiepoäng. Lärokursen för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska slutföras inom ett år⁷. Av grundad anledning kan utbildningen uppdelas på två på varandra följande läsår. Utbildningen är dock planerad som en sammanhängande helhet och kan därför inte genomföras som separata moduler, så kallade ämnesstudier.

Lärokursen för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning innehåller studier i svenska eller finska och vid behov övriga språk, övriga studier som ger sådana kunskaper och färdigheter som behövs i gymnasieutbildningen samt studiehandledning. Lärokursen kan också innehålla andra studier som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs samt, i den mån utbildningsanordnaren beslutar i den lokala läroplanen, även andra studier än sådana som motsvarar gymnasiets syfte i enlighet med statsrådets förordning. Dessa studier är valfria för den studerande⁸.

Studiernas ska differentieras enligt den studerandes färdigheter.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning är målet att utveckla studiefärdigheter som krävs för gymnasiestudier och att öka kännedomen om det finländska samhället och finländsk kultur⁹. Målet är att fördjupa i synnerhet förmågan att förstå begrepp, tankesätt och uttryck inom olika ämnesområden. Ett annat mål är att stärka den studerandes förmåga att söka och tillämpa information samt hans digitala färdigheter. Utbildningen utvecklar även mångsidigt den

⁵ Gymnasielag (714/2018) 21 §

⁶ Gymnasielag (714/2018) 22 §

⁷ Gymnasielag (714/2018) 10 §

⁸ Gymnasielag (714/2018) 11 §

⁹ Statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018) 6 §

studerandes färdigheter att tillägna sig, kombinera och använda samt tillämpa sina kunskaper och färdigheter även över läroämnesgränserna.

I studierna i språk ingår förutom studier i svenska eller finska även studier i det andra inhemska språket, främmande språk och den studerandes eget till modersmål till en omfattning av sex (6) studiepoäng. Studiepoängen kan fördelas mellan dessa studier enligt den studerandes behov, och de ska definieras noggrannare i den studerandes individuella studieplan. Till de obligatoriska studierna hör också studier i matematik, fysik, kemi, biologi och geografi till en omfattning av fyra (4) studiepoäng, samt studier i historia och samhällslära, likaså till en omfattning av fyra (4) studiepoäng. De obligatoriska studierna i studiehandledning omfattar även fyra (4) studiepoäng¹⁰. Studierna ska hjälpa den studerande att bilda sig en uppfattning om hur den finländska gymnasieutbildningen och det övriga utbildningssystemet fungerar och vilka krav som ställs. Den studerande lär sig också ställa upp realistiska mål som berör hens utbildning och utveckling.

De valfria studierna kan innehålla studier som avses i statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018) eller andra studier som utbildningsanordnaren erbjuder och som främjar den studerandes färdigheter att avlägga gymnasiestudier. De valfria studierna kan även vara studier som är avsedda för att höja vitsord från den grundläggande utbildningen. Utgående från läroanstaltens studieutbud kan den studerande under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning även avlägga studier som hör till den grundläggande utbildningen och/eller studier som hör till gymnasieutbildningen. Den grundläggande utbildningens och gymnasieutbildningens studier kan ingå i de valfria studierna (12 studiepoäng) eller så kan de ordnas utöver den förberedande utbildningens minimiantal studiepoäng (50 studiepoäng).

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan ordnas av alla utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna gymnasieutbildning¹¹. Undervisnings- och kulturministeriet kan bevilja en kommun, samkommun eller en registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Tillstånd kan också beviljas för undervisning utomlands. Tillståndet ger rätt att ordna utbildning som förbereder invandrare och studerande med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning. Samarbete med skolor som ger grundläggande utbildning ger de studerande möjlighet att under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning genomföra studier eller höja vitsord som hör till den grundläggande utbildningen.

2.1 Studiernas uppbyggnad

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska omfatta minst 50 studiepoäng¹². Antalet studiepoäng för studier som ingår i olika lärokurser bestäms utgående från lärokursens omfattning. I utbildning för unga omfattar en studiepoäng i genomsnitt 14 timmar och 15 minuter undervisning och i utbildning för vuxna omfattar en studiepoäng i genomsnitt 9 timmar och 20 minuter

¹⁰ Statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018), bilaga 3

¹¹ Gymnasielag (714/2018) 3 §

¹² Gymnasielag (714/2018) 10 §

undervisning. Studierna omfattar därtill självständigt arbete på den studerandes initiativ i den mån det är skäligt för den studerande och nödvändigt med tanke på studiernas mål och innehåll¹³.

Följande studier ska ingå i lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning:

Läroämne och ämnesgrupp	Obligatoriska studier
Modersmål och litteratur	20 studiepoäng
Det andra inhemska språket, främmande språk, den studerandes eget modersmål	6 studiepoäng
Matematik, fysik, kemi, biologi, geografi	4 studiepoäng
Historia och samhällslära	4 studiepoäng
Studiehandledning	4 studiepoäng
Obligatoriska studier totalt	38 studiepoäng
Valfria studier	12 studiepoäng
Studier totalt	50 studiepoäng

Ämnet modersmål och litteratur undervisas enligt lärokursen för svenska/finska som andraspråk och litteratur.

Utbildningsanordnaren beslutar omfattningen på studieavsnitten som erbjuds de studerande.

2.2 Genomförande av studier som hör till den grundläggande utbildningen

Under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan den studerande genomföra studier som hör till den grundläggande utbildningen, antingen som valfria studier eller utöver minimiantalet studiepoäng i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Den studerande kan få ett betyg över godkända studier inom den grundläggande utbildningen genom att delta i en särskild examen som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998, 38 §). I den särskilda examen kan den studerande genomföra en hel eller delar av en lärokurs i ett läroämne i den grundläggande utbildningen, till exempel lärokursen för en bestämd årskurs. Om genomförandet av studier som hör till den grundläggande utbildningen under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning bestäms i läroplanen.

¹³ Statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018) 11 §

När en studerande avlägger studier i den grundläggande utbildningen, ska anordnaren av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning komma överens med anordnaren av grundläggande utbildning om hur studierna ska genomföras, vilka undervisningsarrangemang som förutsätts och hur den särskilda examen ska ordnas.

2.3 Genomförande av gymnasiestudier

De valfria studierna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan innehålla sådana obligatoriska och valfria studier som fastställs i statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018). I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan valfria studier också ordnas i sådana gymnasieämnen som inte ingår i den grundläggande utbildningen. Gymnasiestudier som avlagts som valfria studier ska antecknas i betyget på det sätt som fastställts i gymnasiets läroplan.

3 Läroplan

Utbildningsanordnaren ska utarbeta en läroplan för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Läroplanen ska utarbetas utgående från grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning, de nationella mål som gäller utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och som fastställs i statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018, 6 §) samt i tillämpliga delar det som föreskrivs i gymnasielagen (714/2018) och statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018).

Läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska innehålla

- utbildningens allmänna mål
- undervisningsarrangemang
- en handledningsplan, som beskriver handledningens mål samt arbetsuppgifterna och arbetsfördelningen bland dem som medverkar i handledningen
- en beskrivning av stödet och handledningen för den studerande
- delområdena inom mångsidig kompetens
- målen och det centrala innehållet i läroämnena som studeras, studiehandledning och studiefärdigheter samt de valfria studier som erbjuds samt eventuella begränsningar för i vilken ordning studierna ska genomföras
- en beskrivning av hur de studerandes individuella studieplaner görs upp, på vilket
- genomförande av studier och höjning av vitsord som hör till den grundläggande
- utbildningen under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning
- genomförande av gymnasiestudier samt samarbete och delaktighet i gymnasiets verksamhet
- samarbete mellan hem och läroanstalt
- plan för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt
- metoder och förfaranden för bedömning och respons samt betyg och betygsanteckningar.

Enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (1329/2014, 5 a §) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och eleverna eller de studerande årligen utarbetas en jämställdhetsplan för varje läroanstalt. I stället för en årlig genomgång kan planen utarbetas för högst två eller tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan inkluderas i läroplanen eller i någon annan av läroanstaltens planer.

Enligt diskrimineringslagen (1325/2014, 6 §) ska utbildningsanordnaren se till att varje läroanstalt har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Likabehandlingsplanen kan ingå i läroplanen.

4 Undervisningen

4.1 Värdegrunden

Med stöd av grundlagen (731/1999) garanterar Finland jämlika och likvärdiga rättigheter för alla. Värdegrunden i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska följa värdegrunden i det finländska utbildningssystemet. Värdegrunden ska genomsyra utbildningsarrangemangen, undervisningen i alla läroämnen samt läroanstaltens verksamhetskultur.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning är den allmänna utgångspunkten att respektera liv och mänskliga rättigheter. Bildningsidealet är strävan efter det goda, det sanna och det sköna. Utbildningen ska främja rättvisa i samhället, skapa förutsättningar för öppen demokrati och välfärd och förebygga marginalisering. Utöver det ska utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning hjälpa de studerande att tillägna sig vardagsfärdigheter och en hållbar livsstil.

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska utveckla förmåga att identifiera goda livsvärden och -principer som förenar olika kulturer. Studierna ska stödja de studerandes olika kulturtraditioner och hjälpa dem att utvärdera och förnya dem om de står i konflikt med finsk lag. Studierna ska stärka den studerandes förmåga att verka i ett samhälle som präglas av kulturell mångfald och öka deras interkulturella kompetens. Utbildningen ska uppmuntra interaktion mellan olika kulturgrupper och främja goda etniska relationer. Ingen form av diskriminering, rasism, våld eller mobbning ska accepteras.

Den studerande ska uppmuntras att bedöma eventuella motsatsförhållanden mellan uttalade värden och verkligheten och att kritiskt reflektera över missförhållanden och möjligheter i det finländska samhället.

4.2 Synen på lärande

Lärandet är en process där den studerande aktivt och målinriktat bygger kunskap på en tidigare kunskapsgrund. Den nya kunskapen ställs i relation till den tidigare kunskapsgrunden som samtidigt omformas. Att bygga kunskap innebär att välja, jämföra, strukturera och ordna samt att tolka, bedöma och tillämpa i nya situationer. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning sker lärandet till stor del genom social interaktion med läraren och övriga studerande.

Språket spelar en viktig roll i lärandet. Kunskapsgrunden byggs och formas med hjälp av språket. Språket är inte bara ett verktyg för lärande utan genom språket skapas betydelser och kunskap om verkligheten. Gymnasiestudierna förutsätter att den studerande behärskar språket inom olika ämnesområden. Den studerande ska tillägna sig språket inom olika ämnesområden samt den textkompetens och de kutymmer som förutsätts inom dem.

Kompetens i multilitteracitet, det vill säga förmågan att förstå, tolka och producera olika texter, är ett viktigt och nödvändigt mål i alla studier inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Begreppet multilitteracitet bygger på det vidgade textbegreppet, där en text inte endast avser en skriven text, utan också exempelvis verbala eller visuella texter.

4.3 Verksamhetskultur

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning anknyter till gymnasiets verksamhet och verksamhetskultur, men har även betydelse för utvecklingen av verksamhetskulturen och rutinerna i gymnasiet.

Verksamhetskulturen är en tolkning av vad den förberedande utbildningens uppdrag att undervisa och fostra innebär i praktiken. Den ska genomsyra läroanstaltens hela verksamhet och allas sätt att bemöta varandra. Verksamhetskulturen innehåller både medvetna och omedvetna faktorer som återspeglas i läroanstaltens verksamhet.

I utvecklingen av verksamhetskulturen inom utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska man utgå från samma teman som beskrivs i Grunderna för gymnasiets läroplan (Utbildningsstyrelsen 2019): en lärande gemenskap, delaktighet och gemenskap, välbefinnande och en hållbar framtid, jämlikhet och likabehandling samt kulturell mångfald och språklig medvetenhet.

De studerande inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan komma från mycket olika kulturer och lärmiljöer, och därför är det viktigt att från början skapa och utveckla en gemensam verksamhetskultur. Verksamhetskulturen ska stödja välbefinnandet och lärandet hos samtliga medlemmar i lärgemenskapen. Verksamhetskulturen ska kontinuerligt utvecklas.

I undervisningen ska man stödja de studerandes möjligheter att lära sig av varandra, handleda dem att stödja varandra och stärka de studerandes delaktighet i studie- och hela gymnasiegemenskapen. Det är viktigt att de studerande deltar i gymnasiet gemensamma evenemang och tillställningar. På det här sättet blir utbildningen som förbereder för gymnasieutbildningen en del av verksamhetskulturen i gymnasiet.

4.4 Studiemiljö och arbetssätt

Under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska de studerande tillägna sig gymnasiets arbetssätt. Målet är att den studerande kan strukturera sina studier, utvecklar studiefärdigheter som behövs i gymnasiet och utvecklar sin förmåga att lära sig lära. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska i synnerhet allmänna, det vill säga generiska färdigheter betonas. Sådana är bland annat förmåga att arbeta självständigt och i grupp, digitala färdigheter, förmåga att söka information och läsa kritiskt och framför allt förmåga att lära sig lära. Den studerande ska uppmuntras att utvärdera sig själva och varandra.

Lärandet är bundet till den studerandes tidigare kunskaper och inlärningsstrategier och är således individuellt. Därför ska man använda mångsidiga undervisningsmetoder och dra nytta av olika slags lärmiljöer.

Textbruket och den textkompetens som krävs i olika läroämnen är en viktig del av studierna, eftersom alla studerande samtidigt lär sig svenska eller finska. Det här förutsätter språkmedvetna arbetssätt i alla läroämnen. Det är viktigt att ha färdigheter att läsa, förstå, tolka och producera olika texter. Arbetssätten förutsätter samarbete mellan lärarna och att alla förstår vilken betydelse språket har inom den förberedande utbildningen.

Arbetssätten ska vara mångsidiga, aktivera de studerande och ge möjlighet till differentiering. Arbetssätten ska väcka de studerandes vilja att lära sig och att ta ansvar för sitt lärande.

Undervisningen kan genomföras i sin helhet som närundervisning eller genom att flexibelt kombinera närundervisning och självständiga studier och/eller distansundervisning. Informations- och kommunikationsteknik och dess olika möjligheter ska utnyttjas i undervisningen. Andelen självständiga studier ska utökas i takt med att den studerandes studiefärdigheter och textkompetens utvecklas. Studier i svenska eller finska och övriga läroämnen kan delvis ordnas som kompanjonundervisning för att utveckla den studerandes språkfärdighet och multilitteracitet. I sådana fall är det viktigt att se till att målen och innehållet i bägge läroämnena uppnås, till exempel med hjälp av självständiga studier, distansuppgifter och projektarbeten. Kompanjonundervisning kan också användas i undervisningen i andra läroämnen.

Läraren som handleder lärandet har en viktig roll. De studerande ska aktivt ges möjlighet att vara med och planera undervisningen, prov eller andra sätt att visa sitt kunnande samt i bedömningsprocessen.

5 Studiehandledning och stöd

De studerande ska få handledning och stöd i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och när de söker till gymnasiet. Genom handledningen lär de sig att planera sina studier, göra individuella val, följa upp hur studierna framskrider och bedöma sitt eget lärande. Handledningen och undervisningen stöder bedömningen av kunnande under lärprocessens gång. Den studerande ska få respons på sitt lärande.

Handledningen ges av studiehandledare och lärare inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning.

5.1 Att ordna handledning

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska handledningen utgöra en helhet, vars syfte är att stödja de studerande under alla skeden i studierna. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska de studerande få handledning både individuellt och i grupp. Studiehandledningen ges av studiehandledare och ämneslärare.

Studiehandledaren bär det övergripande ansvaret för handledningen av den studerande under studierna. Ämneslärarna stödjer lärandet av begrepp och sättet att behandla information inom respektive ämnesområde. Med den gemensamma handledningsverksamheten i läroanstalten stöder man den studerande att förstå och utvärdera sitt eget lärande, sina arbetsfärdigheter och sina framsteg i studierna.

Både studiehandledaren och ämneslärarna ska handleda den studerande att delta och arbeta i grupp samt att öva på arbetssätt som passar den studerande. Den studerande ska handledas att använda informations- och kommunikationsteknik för att söka och använda information samt som hjälpmedel i lärandet.

Den studerande ska handledas att utvärdera sina tidigare studier eller kunnande som förvärvats på annat sätt. Den studerande ska också handledas att planera innehållet i sina studier och att göra ändamålsenliga val utgående från sina egna mål. Den studerande ska få handledning i att söka information om valet av gymnasieutbildning och hur det inverkar på de fortsatta studierna samt att hitta gymnasiealternativ som är lämpliga för den studerande själv.

I den individuella handledningen ska man diskutera frågor som gäller den studerandes studier, framtid och livssituation. I handledningen ska man stödja den studerandes planeringsförmåga och hans färdigheter att utvärdera sitt eget arbete samt hans förmåga att agera på ett ansvarsfullt sätt.

I grupphandledningen ska man öva på färdigheterna att arbeta i grupp, tillsammans med de övriga studerande i samma situation. Målet för grupphandledningen är att stödja den studerandes engagemang och arbete för de mål man gemensamt ställt upp samt att handleda den studerande att bära ansvar för både sitt eget och de andras lärande, arbete och fullföljande av arbetet.

I grupphandledningen ska man tillsammans med de studerande gå igenom vilka krav och möjligheter som är förknippade med gymnasiestudier. Målet är att de studerande lär sig göra ändamålsenliga ämnes- och lärokursval som lämpar sig för dem.

5.2 Individuell studieplan

I början av utbildningen utarbetas en individuell studieplan som grundar sig på den studerandes tidigare kunskaper och färdigheter. Därför ska man i början av den förberedande utbildningen utreda de studerandes språkfärdighetsnivå och utgående från den ställa upp mål för studierna. I den individuella studieplanen fastställs målen för studierna, studieprogrammet, hur och i vilken ordning studierna genomförs, bedömningen av studierna och eventuella stödåtgärder.

Under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan de studerande genomföra studier eller höja vitsord som hör till den grundläggande utbildningen i en särskild examen.

I utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska de studerande förbättra sina kunskaper i undervisningsspråket, sin förmåga att lära sig lära och sina kunskaper i flera läroämnen på undervisningsspråket. De studerande kan också genomföra gymnasiestudier. Den individuella studieplanen kan alltså innehålla både studier enligt föreliggande läroplansgrunder och studier som hör till den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen.

Den individuella studieplanen ska följas upp och uppdateras regelbundet som en del av studiehandledningen (se kap. 6.6).

5.3 Studerandevård

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska man i ordnandet och genomförandet av studerandevården iaktta samma principer som i studerandevården som ordnas för de studerande i gymnasiet¹⁴. Anordnaren av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska i enlighet med

¹⁴ Lag om elev- och studerandevård (1287/2013, Lag om ändring av lagen om elev- och studerandevård (886/2017) 6 §

lagen om elev- och studerandevård göra upp en plan för studerandevård som är specifik för läroanstalten. I Grunderna för gymnasiets läroplan (Utbildningsstyrelsen 2019) för unga föreskrivs om uppgörandet av studerandevårdsplanen. I planen ska man ange hur man i ordnandet och genomförandet av den individuella och gemensamma studerandevården tar hänsyn till bakgrunden och de individuella behoven hos de studerande som deltar i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Innehållen i läroanstaltens egna studerandevårdsplan kan inkluderas i gymnasiets plan för studerandevården.

I läroanstaltens studerandevårdsplan ska ingå en plan för hur de studerande ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier.

Studerandevården ska genomföras som sektorsövergripande samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet så att den bildar en fungerande och sammanhängande helhet. I studerandevården ska ingå studerandevård i enlighet med den av utbildningsanordnaren godkända läroplanen samt studerandevårdstjänster, som är psykolog- och kuratorstjänster samt studerandehälsovårdens tjänster. Kommunen där läroanstalten är belägen ansvarar för att ordna dessa tjänster. Den studerande har rätt att avgiftsfritt få sådan studerandevård som deltagandet i utbildningen förutsätter, med undantag av sjukvårdstjänster för personer över 18 år.

Studerandevården ska genomföras både som gemensam och som individuell studerandevård. Den gemensamma studerandevården ska vara en del av verksamhetskulturen och rutinerna inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning, och med vilken man främjar de studerandes delaktighet, lärande, välbefinnande och hälsa. I studerandevården ingår också att främja och följa upp välbefinnandet i studiegemenskapen och värna om en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. Studerandevården ska genomföras i samarbete med de studerande och deras vårdnadshavare och vid behov med andra myndigheter och aktörer i kommunen som främjar välbefinnandet, hälsan och tryggheten bland unga.

Med individuell studerandevård avses studerandevårdstjänster som tillhandahålls en enskild studerande, nämligen studerandehälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster inom studerandevården samt yrkesövergripande individuell studerandevård som gäller en enskild studerande och genomförs av en yrkesövergripande expertgrupp som tillsätts separat för respektive situation.

Syftet med den individuella studerandevården är att främja den studerandes välbefinnande, hälsa och studieförmåga och att identifiera individuella behov i anslutning till dem eller till den studerandes livssituation. Målet är också att i ett tidigt skede förebygga problem och tillhandahålla det stöd som behövs.

Individuell studerandevård ska genomföras i samarbete med den studerande och med dennas samtycke. Den studerande och hans vårdnadshavare ska informera om studerandevårdens verksamhetssätt, om den enskilda studerandes rättigheter i studerandevården och om vad lagen föreskriver om förfaringssätten och behandlingen av uppgifter i ärendet. I frågor som berör

studerandevården ska den studerandes egna önskemål och åsikter beaktas. Utgångspunkten är förtroendefull kommunikation som präglas av respekt för den studerande och hans åsikter.

samarbetsparter. Alla studerande ska ges möjlighet att delta i planeringen och utvecklingen av studerandevården. Studerandevården är en uppgift som hör till alla som arbetar vid läroanstalten och alla som ansvarar för studerandevårdstjänsterna. Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i studiegemenskapen. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 3, 4 och 9 §; gymnasielagen 714/2018, 33 §.)

5.4 Stöd för lärande och studier

Vid ordnandet och genomförandet av stöd för lärandet och studierna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildningen ska man följa samma principer som i stödet för lärandet och studierna som ges de studerande i gymnasiet¹⁵.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan de studerande ha varierande kunskaper på grund av olika utbildningsbakgrund, eller ha sämre förutsättningar för studier på grund av sjukdom, en funktionsvariaton eller någon annan funktionsnedsättning. De studerande kan också behöva stöd på grund av problem som anknyter till deras livssituation.

I läroplanen för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska man definiera hur stödåtgärderna ordnas för studerande som behöver stöd.

5.5 Plan för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringsätt

Den studerande har i enlighet med gymnasielagen¹⁶ rätt till en trygg studiemiljö. Utbildningsanordnaren ska skydda den studerande från mobbning, våld och trakasserier. Den studerande låta bli att mobba andra och undvika aktiviteter som kan äventyra säkerheten eller hälsan för andra studerande, gymnasiegemenskapen eller studiemiljön¹⁷. Samarbete och olika pedagogiska lösningar i gymnasiet skapar förutsättningar för en bra arbetsro. Anordnaren av gymnasieutbildningen har även rätt att använda sådana disciplinära åtgärder som nämns i gymnasielagen.

¹⁵ Gymnasielag (714/2018) 28 §

¹⁶ Gymnasielag (714/2018) 40 § mom. 1

¹⁷ Gymnasielag (714/2018) 30 § mom. 2

Utbildningsanordnaren ska i samband med den lokala läroplanen utarbeta en plan och anvisningar om användningen av disciplinära åtgärder och tillhörande förfaringssätt¹⁸. Utbildningsstyrelsen ger i Grunderna för gymnasiets läroplan (Utbildningsstyrelsen 2019) anvisningar om hur planen ska utarbetas. Syftet med planen är att se till att förfaringssätten är lagenliga och enhetliga och att de studerande behandlas jämlikt. Planen bidrar också till att gymnasiets ordningsregler följs.

Vid utarbetandet av planen är det viktigt att notera att man i samband med disciplinära åtgärder och då man tryggar arbetsron, endast bör använda lagenliga disciplinära åtgärder. Dessa åtgärder ska iaktta de allmänna rättsskyddsprinciperna inom förvaltningen. Användningen av disciplinära åtgärder ska grunda sig på sakliga, allmänt godtagbara och objektiva skäl. Konsekvenserna av likartade gärningar ska vara de samma, oberoende av gärningsman, dock så att upprepade gärningar kan anses som en försvårande omständighet. De disciplinära konsekvenserna ska stå i proportion till gärningen och får inte användas på ett osakligt sätt, till exempel för att hämnas eller i kränkande syfte.

Utbildningsanordnaren ska utarbeta planen för användning av disciplinära åtgärder och förfaringssätt i samarbete med gymnasiets personal och de studerande. Innan planen godkänns eller uppdateras ska utbildningsanordnaren höra studerandekåren och läroanstaltens personal samt erbjuda alla studerande i gymnasiet möjlighet att framföra sin åsikt om den. Samarbete med vårdnadshavarna, social- och hälsovården samt andra myndigheter som behövs stödjer utarbetandet och genomförandet av planen. Planen för användning av disciplinära åtgärder och därtill hörande förfaringssätt ska innehålla följande helheter:

- förfaringssätt som används vid förseelser och störande beteende, ansvars- och arbetsfördelning samt metoder för samarbete och dokumentation
- hur man vid användningen av disciplinära åtgärder ser till att förvaltningens allmänna rättsskyddsprinciper iakttas
- hur man ser till att personalen har den kompetens som behövs för att utöva disciplinära befogenheter
- hur olika parter informeras om planen, ordningsreglerna och de lagstadgade disciplinära åtgärderna
- samarbetet med olika myndigheter och vårdnadshavarna
- med vilka metoder man följer upp planen och utvärderar genomförandet och effekten av åtgärderna.

Planen kan ingå i den lokala läroplanen eller utgöra en separat plan.

¹⁸ Gymnasielag (714/2018) 40 § mom. 3

5.6 Samarbete mellan hem och läroanstalt

Det är viktigt att vårdnadshavarna stödjer den ungas studier. Läroanstalten ska aktivt sätta igång och idka samarbete med vårdnadshavarna.

Läroanstalten ska ordna gemensamma möten med vårdnadshavarna, där man diskuterar det finländska utbildningssystemet, utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och vilka krav gymnasiestudierna ställer. Vid de gemensamma mötena med vårdnadshavarna är det viktigt att betona att det med tanke på studieframgången är synnerligen viktigt att vårdnadshavarna engagerar sig i den ungas studier. Det är också viktigt att vårdnadshavarna informeras bland annat om gymnasiestudierna och om de studerandes möjligheter att delta i planeringen av sina studier.

Utbildningsanordnaren ska i sin läroplan beskriva vilka former av samarbete som tillämpas mellan hemmet och läroanstalten. Den del av läroplanen som gäller samarbetet mellan hemmet och läroanstalten gäller endast studerande som är under 18 år.

6 Undervisningens mål och centrala innehåll

6.1 Allmänna mål för undervisningen

Målet för utbildningen som förbereder invandrare och studerande med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning är att utveckla den studerandes studiefärdigheter och kunskaper i läroanstaltens undervisningsspråk och att förbättra den studerandes studiefärdigheter med tanke på gymnasiestudierna. Målet är också att främja färdigheter som behövs för att vara en aktiv medborgare i det finländska samhället. Utbildningens mål är dessutom att i mån av möjlighet stödja och främja de studerandes kunskaper i sitt eget modersmål¹⁹.

6.2 Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens har en samordnande uppgift inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen bildar gemensamma målsättningar för utbildningen. De utgör en central del både av de läroämnesspecifika studier och av de ämnesövergripande studierna²⁰.

Mångsidig kompetens inbegriper en god allmänbildning och att den studerande ska växa upp till en god människa och ha färdigheter att bygga upp en hållbar framtid. Mångsidig kompetens omfattar

¹⁹ Statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018) 6 §

²⁰ Grunderna för gymnasiets läroplan 2019

också kunskaper, värderingar, attityder och vilja som behövs för att bygga upp färdigheter för fortsatta studier, arbetsliv och internationalisering.

Värdegrunden, synen på lärandet och verksamhetskulturen inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning skapar en grund för att utveckla mångsidig kompetens. Målen som ställs upp för delområdena inom mångsidig kompetens ska främjas inom alla studier och man närmar sig dem utifrån det egna fack- och vetenskapsområdet.

Mångsidig kompetens i gymnasiet

Mål

- god allmänbildning
- färdigheter att bygga upp en hållbar framtid
- goda färdigheter för fortsatta studier samt arbetslivs- och internationella färdigheter

Delområdena inom mångsidig kompetens bildar i enlighet med bilden ovan en helhet där de kompletterar och är kopplade till varandra. Delområdena inom mångsidig kompetens är:

- kompetens för välbefinnande
- kommunikativ kompetens
- tvärvetenskaplig och kreativ kompetens
- samhällelig kompetens
- etisk kompetens och miljökompetens
- global och kulturell kompetens

Syftet är att den studerande med studier inom samtliga delområden ska

- lära sig iakttä och analysera moderna företeelser och verksamhetsmiljöer och lära sig finna element för att skapa en bra framtid
- spöras till att agera för etiskt hållbara lösningar både vad gäller den egna vardagen och samhället

- få möjligheter att utmana sin egen bekvämlighetszon och dela med sig av sitt kunnande samt möjligheter till kollaborativt lärande och att tillsammans komma med idéer och utveckla lösningar.

6.3 Språkundervisningens mål och centrala innehåll

6.3.1 Modersmål och litteratur (svenska/finska som andraspråk och litteratur)

Mål för undervisningen

Målet för undervisningen i svenska/finska (20 sp) är att förbättra de studerandes färdigheter att studera i gymnasieutbildning på svenska eller finska. Målet är särskilt att stärka de studerandes multilitteracitet, det vill säga färdigheterna att tolka, producera och värdera olika budskap och meddelanden. Multilitteraciteten skapar grunden för de kognitiva färdigheterna och för förmågan att söka, bearbeta, presentera och bedöma information i olika multimodala lärmiljöer och -situationer.

Multilitteracitet ska ingå i alla läroämnen i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Lärandet ska utvecklas från grundläggande basfärdigheter mot bred kompetens att förstå och producera texter av många olika slag. De studerande ska lära sig förstå, abstrahera och uttrycka begrepp på det sätt som är typiskt för olika läroämnen. De studerande ska lära sig att förmedla information de skaffat, söka lösningar på problem och producera ny information i olika former och med olika verktyg. Undervisningen ska ge de studerande möjlighet att utveckla sina kommunikativa färdigheter i multimediala och teknologistödda lärmiljöer. Undervisningen ska också ge de studerande möjlighet att tolka, använda och producera olika texter både individuellt och tillsammans med andra. Multilitteraciteten ska utvecklas under hela utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning, inte enbart i samband med undervisningen i svenska eller finska.

I undervisningen i svenska ska de kommunikativa och funktionella aspekterna betonas, med andra ord hur man reder sig i olika språksituationer och hur språket används. Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska stärka kunskaperna som inhämtats i den grundläggande utbildningen och ge sådana färdigheter som behövs i gymnasiestudierna. Undervisningen ska stödja utvecklingen av olika delområden av språkfärdigheten och språket inom olika ämnesområden.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska man kontrollera att den studerande har uppnått målen för lärokursen i svenska som andraspråk i den grundläggande utbildningen. Utgångspunkten för undervisningen i svenska i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska vara att de studerande har grundläggande språkfärdighet stadd i utveckling, vilket innebär att de klarar av olika språksituationer på ett ändamålsenligt sätt, kan tolka talad och skriven text på ett kritiskt sätt, använda språket mångsidigt och kreativt, känner till litteraturen och kulturen och bygger upp sin flerspråkiga och mångkulturella identitet samt kan utvärdera och använda sina språkliga

färdigheter som stöd för allt lärande. Dessa färdigheter ska fördjupas och förankras under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning.

I början av utbildningen ska man kartlägga de studerandes språkfärdighet och ställa upp mål för lärandet så att de studerandes språkfärdighetsprofil utvecklas i jämn takt. Språkfärdighet består av förmågan att tolka, det vill säga förstå det man hör och läser, och förmågan att producera, med andra ord tala och skriva. Att behärska ordförråd och strukturer ingår i samtliga delområden. När utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning avslutas ska de studerande ha fungerande eller flytande grundläggande språkfärdighet (nivå B1 på språkfärdighetsskalan). Språkfärdighetsprofilen som beskriver språkfärdigheten inom olika delområden kan dock variera individuellt.

Studiemiljö och arbetssätt

I utvecklingen av ett annat språk stöder hela målspråksmiljön utvecklingen av den studerandes språkfärdighet. Sålunda ska man i synnerhet i undervisningen i svenska utnyttja miljöer utanför klassrummet och digitala miljöer. Den studerande ska uppmuntras att använda olika interaktiva lärmiljöer som finns tillgängliga på nätet. Man ska särskilt fästa uppmärksamhet vid kritisk informationssökning och den studerandes delaktighet.

För att stödja att den studerandes språkfärdighet utvecklas på ett övergripande sätt ska man i undervisningen i mån av möjlighet beakta material som används i andra läroämnen. Man kan plocka ut språkligt stoff ur materialet och använda det för att stärka den studerandes förmåga att förstå och producera olika texttyper.

Bedömning

Den studerande ska även ges mångsidig verbal respons om sina framsteg inom olika delområden av språkfärdighet, så att hen kan bilda sig en realistisk uppfattning om sin egen språkfärdighet.

Den studerande ska handledas att ställa sitt eget kunnande i relation till kunskapsnivåerna till nivåskalan för språkutveckling (bilaga 1) samt att ställa upp sina egna mål, utvärdera hur hens färdigheter har utvecklats samt vidareutveckla dem.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning studeras i första hand sådana färdigheter som behövs i gymnasiet, i synnerhet textkompetens och språket som används inom olika ämnesområden. Hur den studerande uppnår målen för olika ämnesgrupper ska inte bedömas med siffror, eftersom målen och innehållet betonas enligt den studerandes egna behovs som fastställts i den individuella studieplanen. Den studerande söker inte till gymnasiet med betyget som fås från utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning, utan hen ska söka till gymnasiet via gemensam ansökan. Studieavsnitten ska bedömas med skalan avlagd-underkänd.

I de valfria studierna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan ingå både obligatoriska och nationella valfria studier. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan man även ordna valfria studier i sådana läroämnen i gymnasiet som inte studeras i den grundläggande

utbildningen. Studier som hör till gymnasieutbildningen och som avläggs som valfria studier ska i betyget antecknas så som anges i gymnasiets läroplan. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildningen är det möjligt att i samarbete med skolor som ordnar grundläggande utbildning avlägga studier som hör till den grundläggande utbildningen och höja vitsord från den grundläggande utbildningen.

OBLIGATORISKA STUDIER

GFS1 Språklig medvetenhet (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- vara medveten om sina starka och svagare språkfärdighetsområden
- repetera det centrala innehållet i lärokursen i svenska i den grundläggande utbildningen och utvecklar sina kunskaper om språkets struktur
- stärka sina kunskaper i morfologi samt på ord- och satsnivå
- ha sådana kunskaper på satsnivå som stärker skrivfärdigheten.

Centralt innehåll

- kartläggning av den studerandes språkfärdighet
- grundläggande morfologi enligt den studerandes behov
- utveckling av syntax och skrivfärdigheter
- övningar med genus, kongruens, ordföljd och tidsformer
- morfologiska och syntaktiska skillnader mellan talat och skrivet språk och deras inverkan på språkbruket

GFS2 Textmedvetenhet (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- repetera det centrala innehållet i lärokursen i svenska i den grundläggande utbildningen och utvecklar sina kunskaper om språkets struktur
- bekanta sig med strukturen inom olika textgenrer.

Centralt innehåll

- strukturerna i skrivet språk på textnivå
- texters uppbyggnad i olika genrer och metoder att bygga upp texter, kohesion och textbindning

- huvudsats och bisats
- meningsbyggnad som stöd för läsförståelse

GFS3 Språket inom olika ämnesområden (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin språkfärdighet inom olika ämnesområden
- utveckla sin förmåga att behärska abstrakt språk
- förstå olika sätt att gestalta fenomen i texter i olika läroämnen och hur texterna är uppbyggda
- behärska textbruket i olika läroämnen
- känna till de typiska genrerna i olika läroämnen.

Centralt innehåll

- typiska begrepp, definitioner och genrer inom olika ämnesområden
- texters uppbyggnad inom olika ämnesområden
- innehåll och begrepp i faktatexter som man själv producerar
- att förstå och aktivt producera begrepp i faktatexter

GSF4 Skriva texter (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- skriva olika texter som anknyter till vardagen
- förstå och tolka olika texter muntligt och skriftligt
- träna gemensamt skrivande.

Centralt innehåll

- framställning av olika vardagliga texter, till exempel en bloggtext eller någon annan webbttext, en synpunkt, kommentar, kritik, formell och icke-formell e-post
- noggrann beskrivning och detaljerad redogörelse
- varierande och idiomatiskt ordförråd
- gemensamt skrivande
- korrigerings- och språkgranskning av egna och andras texter, till exempel begynnelsebokstav, skiljetecken, styckeindelning

GSF5 Att skriva texter inom olika ämnesområden (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- förstå och tolka muntligt och skriftligt texter som är typiska för olika ämnesområden
- skriva texter som anknyter till studierna i olika ämnesområden.

Centralt innehåll

- framställning av texter som anknyter till studierna, till exempel en uppsats, ett provsvar, en essä eller en begreppsdefinition
- användning av källor och visuell presentation av information (t.ex. diagram och tabell)
- definition av begrepp och systematisk härledning av ord
- språkvård

GSF6 Kommunikation 1 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin uttrycksförmåga
- utveckla sin förmåga att förstå och producera talat språk.

Centralt innehåll

- träning i att lyssna och tala svenska
- övningar i att uttrycka sig (parvis och i grupp), rollekar, fiktiva texter, dikter och rim
- muntligt anförande om ett valfritt ämne
- att känna igen idiomatiskt språk
- att fästa uppmärksamhet vid variationerna i talspråkliga situationer
- att kontinuerligt fästa vikt vid uttal, rytm, struktur och prosodi

GSF7 Litteratur 1 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- bekanta sig med modern finländsk litteratur och kultur
- bekanta sig med centrala litteraturanalytiska begrepp.

Centralt innehåll

- grundläggande begrepp inom modern finländsk litteratur och kultur

- kort översikt av några viktiga moderna författare
- litterära genrer, till exempel romanen, novellen, dikten, dramat
- att bekanta sig med olika genrer genom att läsa
- litteraturanalytiska begrepp samt olika analysmetoder

GFS8 Litteratur 2 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- bekanta sig med några av världslitteraturens centrala verk och teman som en del av en kulturell kontext
- öva på att analysera litteratur
- bygga upp en egen identitet i ett samhälle som präglas av mångfald

Centralt innehåll

- en multimodal presentation som berör litteratur och som grundar sig på ett verk den studerande läst (exempel)
- produktion av egna fiktiva texter (där man till exempel drar nytt av den egna kulturella bakgrunden)
- begrepp som anknyter till analys av litteratur och olika sätt att analysera litteratur

GFS9 Kulturell mångfald (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- bekanta sig med finländsk kultur
- bli medveten om den kulturella mångfalden
- stärka sin kulturella identitet.

Centralt innehåll

- den finländska kulturens grundbegrepp, finländska seder, traditioner och högtider
- kulturell mångfald och mångfalden av identiteter: människogruppernas olika och föränderliga levnadssätt, till exempel ungdomens aktuella subkulturer: olika gemenskaper på nätet
- synpunkter på erfarenheter av utanförskap

GFS10 Kommunikation 2 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin förmåga att samarbeta och förhandla
- utveckla sin förmåga att tala på ett informerande och uttrycksfullt sätt
- stärka sin förmåga att lyssna analytiskt.

Centralt innehåll

- språket inom olika ämnesområden: diskussion, interaktion och argumentation
- träning av exakt beskrivning och detaljerad redogörelse: varierande och idiomatiskt ordförråd
- övning i att definiera begrepp inom olika ämnesområden (lyssna och uttrycka sig)
- utveckling av förmågan att förhandla
- informerande och argumenterande anförande
- fästa uppmärksamhet vid hur ett anförande är uppbyggt, dvs. hur talet indelas i avsnitt
- mediekommunikation: talförståelse vid snabb diskussion mellan flera talare
- att kontinuerligt fästa vikt vid uttal, rytm, struktur och prosodi

GFS11 Digital textkompetens (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- bekanta sig med mediekultur som en del av sitt liv
- producera olika medietexter med olika teknologiska verktyg
- reflektera över betydelsen av sociala medier i det egna livet.

Centralt innehåll

- att stärka den digitala textkompetensen
- att fästa vikt vid språket som används i sociala medier med hjälp av analys och övning
- att öva att jämföra webbplatsers tillförlitlighet
- att bedöma webbtexter
- att producera olika digitala texter med beaktande av bilder, videor, länkar och rörliga bilder
- att aktivt producera information: access (de studerande hämtar texter som de själva valt till lektionerna), delaktighet och aktivitet i förhållande till texterna

GFS12 Mediekultur (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- bekanta sig med mediekultur ur samhällslik synvinkel
- reflektera över sociala mediers betydelse som en samhällsföreteelse.

Centralt innehåll

- medier och deras uttrycksformer
- särdrag i medietext
- texter i sociala medier
- analys av elementen i kommunikation som strävar efter att påverka (t.ex. språket i reklamer)
- bilder och att läsa bilder
- olika sätt att analysera webbfilmer som de studerande själva valt

6.4 Övriga språk

Studierna i övriga språk kan i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning bestå av studier i ett eller flera språk. Den studerande kan välja studier i det andra inhemska språket, främmande språk och i mån av möjlighet den studerandes eget modersmål. Utbildningsanordnaren ska erbjuda studier i övriga språk till en sammanlagd omfattning av minst sex studiepoäng.

SPRÅK SOM PÅBÖRJATS I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

Mål

Det huvudsakliga målet för undervisningen är att stärka färdigheterna i det andra inhemska språket eller ett främmande språk som inhämtats i den grundläggande utbildningen eller på annat sätt. Målet är också att den studerande

- kan kommunicera på det sätt som kännetecknar målspråket och dess kultur
- kan utvärdera sin språkfärdighet i relation till målen
- är medveten om sina styrkor och utvecklingsbehov när det gäller att använda och lära sig språket
- kan utveckla sin språkfärdighet genom ändamålsenliga strategier
- förstår vilken betydelse språket som studeras har för den egna framtiden, för Finland och internationellt.

För att definiera den kunskapsnivå som eftersträvas ska man utgå från kunskapsnivåerna som anges i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014).

STUDIEMILJÖ OCH ARBETSSÄTT

Studiemiljön och arbetssätten ska stödja byggandet av kunskap på tidigare erfarenheter och bidra till att nå de uppställda målen. Studiemiljön ska ge de studerande möjligheter att testa och hitta arbetsformer som lämpar sig för dem. Olika hjälpmedel, såsom digitala ordböcker och källmaterial, kan användas under lektionerna och vid prov. Särskild vikt ska fästas vid autentiskt material, informationssökning och utvärdering av information samt vid uppmuntrande respons.

BEDÖMNING

Bedömningen ska grunda sig på kontinuerlig kunskapsredovisning och mångsidiga bedömningsmetoder, till exempel skriftliga och muntliga prov, muntlig framställning eller sätt att visa kunnandet. Bedömning som stöder lärandet ska också genomföras med hjälp av självvärdering och kamratrespons samt med utvärderings- och utvecklingssamtal. Vid prov eller motsvarande rekommenderas att de studerande får använda källor och hjälpmedel. Som en del av studierna kan man göra upp en språkprofil enligt grunderna för gymnasiets läroplan (2019) som gäller främmande språk och det andra inhemska språket. Studieavsnittet bedöms med skalan avlagd–underkänd.

OBLIGATORISKA STUDIER

GFS A1 Språkfärdighet som en del av studierna och andra livsområden (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- i början av kursen bedömer sitt utgångsläge och i synnerhet sina studiefärdigheter tillsammans med läraren
- tar ansvar för att utveckla sin språkfärdighet
- kan samtala om teman som anknyter till modulen och producera en skriftlig framställning om dem.

Centralt innehåll

- att stärka de grundläggande strukturerna samt träna tal- och skriftbruk
- att träna skriftlig och muntlig framställning som anknyter till studierna och andra relevanta livsområden
- att skapa en presentation och bearbeta den utifrån kamratrespons
- att göra upp en egen språkprofil

GFS A2 Vardagssituationer (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- reder sig i olika vardagliga språksituationer
- kan producera en muntlig redogörelse, beskrivning, anvisning och motivera sin åsikt
- talar och skriver enligt situationen
- utvecklar sin sociala kompetens
- tränar på att ge kamratrespons.

Centralt innehåll

- att öva sig att kommunicera och uträtta ärenden i olika reella och multimediala kommunikationssituationer, till exempel butiks- och myndighetsärenden, läkarbesök samt att använda trafik-, inkvarterings- och cateringtjänster
- olika muntliga övningar, individuellt och i grupp
- att bearbeta sin egen prestation utifrån respons

GFS A3 Medier (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- har grundläggande kunskaper om medier och kan använda medier på ett mångsidigt sätt
- kan söka information i olika källor
- kan utnyttja informations- och kommunikationsteknik i sina studier.

Centralt innehåll

- kort essä, projekt eller portfolio om ämnet, som anknyter till samhällskunskap eller kulturkännedom eller naturvetenskaper
- att i slutskedet av studierna komplettera språkprofilen efter behov

SPRÅK SOM PÅBÖRJAS I UTBILDNINGEN SOM FÖRBEREDER FÖR GYMNASIEUTBILDNING

Mål

Det huvudsakliga målet med undervisningen är att de studerande bekantar sig med det nya språket som påbörjas i gymnasieutbildningen, dess språkområden och kulturer.

Målen är också att den studerande

- får en känsla för språkets grundläggande ordförråd och strukturer
- reder sig i enkla interaktionssituationer och kan berätta om sig själv och sitt vardagliga liv
- kan skriva korta meddelanden i vanliga vardagssituationer.

Kunskapsnivån som eftersträvas i en lärokurs som inleds i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning A1.2.

STUDIEMILJÖ OCH ARBETSSÄTT

Studiemiljön ska ge de studerande möjligheter att testa och hitta arbetsformer som lämpar sig för dem. Olika hjälpmedel, såsom digitala ordböcker och källmaterial, kan användas under lektionerna och vid prov. Särskild vikt ska fästas vid autentiskt material, informationssökning och utvärdering av information samt vid uppmuntrande respons.

BEDÖMNING

Bedömningen ska grunda sig på kontinuerlig kunskapsredovisning och mångsidiga bedömningsmetoder, till exempel skriftliga och muntliga prov, muntlig framställning eller andra sätt att visa kunnandet. Bedömning som stöder lärandet ska också genomföras med hjälp av självvärdering och kamratrespons samt med utvärderings- och utvecklingssamtal. Vid prov eller motsvarande rekommenderas att de studerande får använda källor och hjälpmedel. Som en del av studierna kan man göra upp en språkprofil enligt grunderna för gymnasiets läroplan (2019) som gäller främmande språk och det andra inhemska språket.

Studieavsnittet bedöms med skalan avlagd–underkänd.

OBLIGATORISKA STUDIER

GFSB1 Introduktion i språket (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- lär sig språkets ljud, intonation och grundläggande ordförråd och strukturer på kunskapsnivå A1.1
- förstår ledigt tal och använder vanliga samtalsuttryck i normala vardagssituationer
- förstår grundtanken i ett skrivet enkelt meddelande och kan skriva enkla meddelanden.

Centralt innehåll

- att ge personuppgifter och grundläggande uppgifter om sig själv
- att hälsa, inleda en konversation, berätta, fråga och svara på frågor om hur man mår
- att läsa och skriva enkla meddelanden

GFSB2 Vardagsärenden och fritid (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- lär sig centrala ord och uttryck som används i vardagslivet
- bekantar sig med enkla satsstrukturer och texter på kunskapsnivå A1.1-A1.2

- lär sig arbeta i par eller i grupp
- lär sig använda språket i olika sociala situationer.

Centralt innehåll

- att göra förfrågningar, uträtta telefonärenden
- att använda olika vardagstjänster, uträtta ärenden i en butik, använda trafikmedel
- interaktionssituationer i samband med hobbyer och fritidsaktiviteter
- att läsa texter på kunskapsnivå A1.1-A1.3

GFSB3 Livsmiljö och sociala nätverk (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- lär sig att skriftligt och muntligt berätta om sin livsmiljö, sin närmaste krets och sina vänner
- lär sig iaktta tvåspråkiga miljöer i Finland
- lär sig enkel informationssökning på målspråket.

Centralt innehåll

- att öva sig i att förstå och producera text på kunskapsnivå A1.2
- att bekanta sig med tvåspråkigheten i Finland
- att göra en skriftlig eller muntlig presentation om sin livsmiljö

DEN STUDERANDES EGET MODERSMÅL

Mål

Det huvudsakliga målet för undervisningen är att de studerande upprätthåller och utvecklar sina kunskaper i det egna modersmålet och får en allmän bild av språkgemenskapens kulturella drag.

Den studerandes kunskaper i det egna modersmålet ska kartläggas och utifrån kartläggningen utarbetas en individuell studieplan för respektive studerande.

STUDIEMILJÖ OCH ARBETSSÄTT

Undervisningen ska grunda sig på aktiv språkfärdighet, så att de studerande mångsidigt använder sitt modersmål för sina kommunikationsbehov. Under studierna ska autentiskt studiematerial och naturliga språksituationer utnyttjas.

BEDÖMNING

Bedömningen ska grunda sig på kontinuerlig kunskapsredovisning och mångsidiga bedömningsmetoder, till exempel skriftliga och muntliga prov, muntlig framställning eller andra sätt

att visa kunnandet. Bedömning som stödjer lärandet ska också genomföras med hjälp av självvärdering och kamratrespons samt med utvärderings- och utvecklingssamtal. Studieavsnittet bedöms med skalan avlagd–underkänd.

OBLIGATORISKA STUDIER

GFMO1 Språk och identitet (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- lär känna olika utvecklingsskeden inom sitt språkområde
- värdesätter sin språkkultur och förstår vad den betyder för livet och framtiden
- känner till viktiga verk och teman inom det egna språkområdet
- förstår vad två- och flerspråkighet betyder för den egna identiteten och utvecklingen.

Centralt innehåll

- att öva sig att förstå det man läser och hör med hjälp av autentiskt material (till exempel en film, tidningsartikel, ett skönlitterärt verk, nyheter)
- att bekanta sig med något verk inom det egna kulturområdet och berätta om det muntligt eller skriftligt

GFMO2 Skrivande och modern kultur (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- mångsidigt bekantar sig med den moderna kulturen inom sin språkgemenskap och samtidigt utvecklar sina skrivfärdigheter i det egna modersmålet
- kan uttrycka sig såväl skriftligt som muntligt
- känner igen olika textgenrer och har bekantat sig med centrala begrepp i läroämnena på sitt eget modersmål.

Centralt innehåll

- att bekanta sig med kulturella företeelser i språkgemenskapen med hjälp av autentiskt material
- att skriva ett referat eller en analys om ett valbart ämne

GFMO3 Fördjupade färdigheter i muntlig kommunikation (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- utvecklar säkerhet att uttrycka sig vid framträdanden och i grupparbete
- kan bedöma betydelsen av muntlig kommunikation i mänskliga relationer och i studierna
- utvecklar naturligt uttal och naturlig intonation.

Centralt innehåll

- kännetecknen för interaktionssituationer
- olika interaktionssituationer och inbördes bedömning (intervju, debatt, kommentarer)
- muntligt föredrag, att ge och ta emot respons av andra studerande

6.5 Matematik, fysik, kemi, biologi, historia

MÅL FÖR UNDERVISNINGEN

Studierna i matematiska och naturvetenskapliga ämnen ska fördjupa kunskaperna som inhämtats i den grundläggande utbildningens lärokurs med betoning på begrepp och vokabulär inom ifrågavarande ämnesområden. Kunskapsmässigt ska det centrala innehållet i den grundläggande utbildningens lärokurs förankras och de studerande introduceras i den studieteknik som krävs i matematik och naturvetenskaper i gymnasiet. Under studierna bedömer man vilka lärokurser i matematik, fysik och kemi som är ändamålsenliga för den studerande.

Den ena av modulerna i naturvetenskapliga ämnen ska kombineras med en modul i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur.

STUDIEMILJÖ OCH ARBETSSÄTT

Språkmedvetna arbetssätt i matematik innebär att tydliggöra instruktioner och undervisning och gå igenom verbala uppgifter. I kemi och fysik innebär det att träna begreppsdefinition, rapporter och andra texttyper (till exempel läroämnestexter) som är typiska för ämnena. I biologi och geografi innebär språkmedvetna arbetssätt att öva på begreppsdefinition, att tolka kartor, diagram och tabeller och att producera egna texter under handledning.

BEDÖMNING

Vid bedömningen ska mångsidiga bedömningsmetoder tillämpas. De studerande ska bekanta sig med bedömningsmetoder som är typiska för gymnasiet. Studieavsnittets bedöms med skalan avlagd–underkänd.

OBLIGATORISKA STUDIER

GFMA Matematik (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- stärker de matematiska färdigheter som hen inhämtat i den grundläggande utbildningen och repeterar centrala begrepp inom läroämnet
- övar på att förstå anvisningar som anknyter till undervisningen i matematik samt att förstå matematiska framställningssätt och verbala uppgifter.

Centralt innehåll

- tal och räkneoperationer, algebra, funktioner, geometri, sannolikhet och statistik

GFKE Fysik och kemi (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- bekantar sig med centrala fenomen som anknyter till läroämnena och med begrepp som beskriver dessa fenomen samt repeterar läroämnenas centrala begrepp
- övar på att förstå anvisningar samt framställningssätt och symbolspråk som anknyter till undervisningen i fysik och kemi.

Centralt innehåll

- rörelse och kraft, svängning och vågrörelse, värme, elektricitet, strukturer i naturen
- luft och vatten, råmaterial och produktion, den organiska naturen och samhället
- färdigheter i att undersöka naturen

GFBG Biologi och geografi (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- bekantar sig med centrala företeelser i läroämnena och begrepp som beskriver dem
- bekantar sig med naturens och miljöns specifika drag.

Centralt innehåll

- färdigheter i biologisk forskning, naturen och ekosystemet, livet och evolutionen, människan, vår gemensamma miljö
- geografiska färdigheter, gestaltning av världen, Europa och Finland, vår gemensamma miljö
- färdigheter i att undersöka naturen

6.6 Historia och samhällslära

MÅL FÖR UNDERVISNINGEN

Studierna i historia och samhällslära ska fördjupa den studerandes kunskaper om det finländska samhället och ge den studerande verktyg att självständigt bedöma och undersöka olika samhällsföreteelser. Studierna i historia ska anknyta till Finlands historia och dess samband med europeisk och internationell historia. Studierna ska fördjupa kunskaperna från den grundläggande utbildningen och förbereda de studerande för målen och innehållen i gymnasiestudierna i samhällslära och historia. Undervisningen ska utveckla studiefärdigheter och textkompetens som behövs i samhällslära och historia.

STUDIEMILJÖ OCH ARBETSSÄTT

Språkmedvetna arbetsätt stärker de studerandes färdighet i multilitteracitet. Lämpliga arbetsätt i historia är att samtidigt lära sig läsa och skriva på ett textorienterat sätt, öva sig att skriva provsvar och utvärdera sig själv, definiera begrepp, utarbeta egna ordlistor, diskutera och dra slutsatser utgående från olika källor. Arbetsätt som används inom konstämnen och studiebesök lämpar sig för studier i kulturkännedom.

BEDÖMNING

Vid bedömningen ska flexibla och mångsidiga metoder användas. Lämpliga metoder i historia och samhällskunskap är inlärningsdagböcker, processuppgifter om olika teman, föredrag, referat, essäer och korta uppsatser. Uppgifter där den studerande ska definiera begrepp kan ingå i bedömningen som stöder lärandet. Prov som är typiska för gymnasiestudierna ska användas som uppgifter i undervisningen. Studieavsnittet bedöms med skalan avlagd–underkänd.

OBLIGATORISKA STUDIER

GFHI1 Grunderna i historia (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- känner till kulturella grundbegrepp
- känner till de viktigaste vändpunkterna inom de europeiska kulturerna och världskulturerna och kan ställa moderna företeelser i relation till den historiska utvecklingen
- känner till olika orsaker som har lett till flyttningsrörelser – ekonomiska och politiska orsaker, konflikter, miljörelaterade orsaker

- känner till de texttyper som är typiska för historia och kulturhistoria.

Centralt innehåll

- de kulturhistoriska epokerna och vändpunkterna i huvuddrag, från samlar- och fångstkultur till postindustriell tid och individualisering
- flyttningsrörelser som en del av mänsklighetens historia
- att läsa och skriva historiska texter: förklara begrepp och utarbeta egna ordlistor, lära sig om texters uppbyggnad och att förstå och tolka bilder, kartor och statistik i samband med olika innehåll

GFSH2 Samhället och kulturerna i Finland (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- förstår kulturell mångfald och växelverkan mellan kulturer och tillägnar sig interkulturell kompetens
- känner till grundbegrepp som anknyter till det finländska samhället och det ekonomiska systemet i Finland och kan behandla och bedöma samhällsinformation och fungera som en aktiv medborgare
- känner till Finlands språk- och kulturgrupper och deras historia
- lär känna principerna för internationella relationer och verksamheten i internationella organisationer
- kan läsa och tolka information och själv producera texter på sätt som är typiska inom samhällslära.

Centralt innehåll

- makt och påverkan: makt och olika former av maktutövning, demokratin och det politiska systemet i Finland samt aktivt medborgarskap
- medborgarkompetens i ekonomi
- rättsstaten: grundläggande rättigheter, maktdelningsprincipen och medborgarskap
- finländsk kulturhistoria och uppkomsten av nationalstaten på 1800-talet
- finländska traditioner, seder och bruk och hur de formats i samverkan med andra kulturer
- Finland som en del av Norden, Europa och världen
- det mångkulturella Finland: minoriteterna i Finland
- att öva på att förklara och definiera samhällsrelaterade begrepp som anknyter till alla innehåll

6.7 Studiehandledning

Med handledningen ska man stödja den studerandes studier i alla skeden i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Handledningen ska genomföras i samarbete med studiehandledaren, ämneslärare och studerandevården. Handledningen hjälper den studerande att planera sina studier samt att utgående från sina egna mål göra val och fatta beslut gällande gymnasiestudierna.

Mål

Målen för studiehandledningen är att den studerande handleds att

- förstå handledningens syfte under utbildningens gång
- förstå betydelsen av en individuell studieplan samt att följa upp och utvärdera hur den förverkligas
- förstå den helhet som utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning bildar och vilka valmöjligheter den innehåller
- utvärdera sitt eget arbetssätt och sina studiefärdigheter samt att utveckla dem
- förstå det finländska utbildningssystemet
- förstå särdragen och studiekulturen i den finländska gymnasieutbildningen
- förstå ansökningsförfarandet till fortsatta studier.

STUDIEMILJÖ OCH ARBETSSÄTT

Handledningen ska genomföras på det sätt man beslutar om lokalt. Studiemiljöer utgör läroanstalten, nätbaserade lärmiljöer och andra tjänster i närmiljön. Studiehandledaren och ämneslärarna ansvarar tillsammans för den individuella handledningen och handledningen i smågrupper.

I den individuella handledningen ska man tillsammans med den studerande diskutera den studerandes studier, utbildningsval och yrkes- och karriärönskemål. I handledningen ska den studerandes tidigare kunskaper och individuella intressen beaktas så att de kunskaper och färdigheter som ska inhämtas kopplas samman med upplevelser och aktiviteter som är viktiga för den studerande. Målen för studierna ska ställas upp tillsammans med den studerande utifrån hans tidigare studier och kunnande som inhämtats på andra sätt.

I den individuella handledningen ska den studerande handledas utgående från hans individuella behov. Den studerande ska lära sig ta ansvar för sitt lärande och för att agera i riktning mot målen som ställts upp för lärandet.

I handledningen i smågrupper ska de studerande spurras att samarbeta och tillämpa kollaborativa arbetssätt. I handledningssituationerna ska de studerande uppmuntras att gemensamt diskutera frågor som gäller studierna och att bidra med egna åsikter och erfarenheter. På det här sättet stärks den ömsesidiga förståelsen mellan de studerande. Kamrat- och gruppstöd är viktigt för lärandet.

Den studerande ska handledas att använda mångsidiga studiemetoder och arbetssätt med hjälp av digitala verktyg och applikationer. De studerande ska uppmuntras att mångsidigt använda digitala verktyg när de planerar sina studier, i studierna och när de söker information.

BEDÖMNING

De studerandes självvärdering och kamratrespons ska beaktas då man gör en helhetsbedömning av hur de studerande har klarat sina studier och av deras motivation för gymnasiestudier. Studieavsnittet bedöms med skalan avlagd–underkänd.

OBLIGATORISKA STUDIER

GFSH Studiehandledning (4 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande

- lär sig ställa upp mål för sina studier
- lär sig göra upp en studieplan och förbinda sig till den
- blir medveten om möjligheten att förbättra sina vitsord från den grundläggande utbildningen
- blir medveten om möjligheten att avlägga gymnasiestudier
- lär sig olika arbets- och studiesätt
- fördjupat och långsiktigt lär sig kunskaper och färdigheter
- lär sig ta ansvar för sitt eget lärande och vet att det går att påverka det egna lärandet
- lär sig använda informations- och kommunikationsteknik i sina studier samt tjänsterna som biblioteken erbjuder
- lär sig arbeta självständigt och i samarbete med andra studerande
- lär sig agera flexibelt och uppmuntrande i kommunikationssituationer
- lär sig planera sina fortsatta studier inom gymnasieutbildningen eller vid någon annan läroanstalt
- lär sig mångsidigt använda informationskällor och söktjänster för att planera studierna och då hen söker en fortsatt studieplats
- lär sig söka till gymnasieutbildning eller andra fortsatta studier.

Centralt innehåll

- individuell studieplan
- studiefärdigheter och problemlösningsförmåga
- lärande i olika lärmiljöer
- färdigheter att söka och hantera information
- muntliga och skriftliga kommunikationsfärdigheter
- digitala färdigheter
- färdigheter att arbeta självständigt

- kommunikationsfärdigheter och färdigheter i kollaborativt lärande
- färdigheter i självvärdering och kamratrespons
- det finländska utbildningssystemet

6.8 Valfria studier

De valfria studierna kan bestå av ovan beskrivna valfria studier inom de olika ämnesgrupperna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning eller andra studier som främjar förutsättningarna för gymnasiestudier som ordnas av samma eller någon annan utbildningsanordnare. De valfria studierna kan innehålla obligatoriska eller nationella valfria studier som i enlighet med bilaga 1 eller 2 i förordningen om gymnasieutbildning (810/2018) eller valfria studier som angetts i den lokala läroplanen. De studerande ska handledas att i första hand välja de första modulerna i respektive läroämne som valfria studier.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan valfria studier också ordnas i sådana gymnasieämnen som inte ingår i den grundläggande utbildningen.

De valfria studierna kan också innehålla studier som hör till den grundläggande utbildningen. Över godkända studier som hör till den grundläggande utbildningen som genomförts som valfria studier kan den studerande få ett betyg genom att delta i en särskild examen enligt lagen om grundläggande utbildning (38 §). I den särskilda examen kan den studerande genomföra läroämnets hela lärokurs eller delar av den, till exempel lärokursen för en bestämd årskurs.

7 Bedömning

7.1 Bedömningens syften

Med bedömningen strävar man efter att leda och sporra den studerande i hens studier samt att utveckla den studerandes förmåga till självvärdering. Den studerandes lärande och arbete ska bedömas mångsidigt²¹. Syftet med bedömningen av den studerandes lärande är att ge respons om inlärningsresultatet och hur studierna framskrider både under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och när utbildningen avslutas. Avsikten med responsen är att uppmuntra och vägleda den studerande i studierna. Dessutom ger bedömningen information till den studerande och, om den studerande är under 18 år, till hens vårdnadshavare samt till andra utbildningsanordnare, arbetsgivare och motsvarande parter.

Att ge vitsord är en form av bedömning. Bedömningen ska på ett positivt sätt sporra den studerande att ställa upp egna mål och justera sina arbetssätt. Bedömningen ska stödja lärandet.

²¹ Gymnasielag (714/2018) 37 §

7.2 Bedömning av studieavsnitt

Syftet med bedömningen är att ge den studerande respons om hur hen har uppnått målen för ett studieavsnitt och hur studierna framskrider. Bedömningen av ett studieavsnitt ska vara mångsidig och grunda sig på såväl eventuella skriftliga prov som muntliga prov och andra prestationer samt på kontinuerlig observation av den studerandes framsteg i studierna och på bedömning av hens kunskaper och färdigheter. Den studerandes självvärdering kan också beaktas till exempel i samband med utvärderingssamtal som hör till kursen. Man ska i den lokala läroplanen besluta närmare om bedömningsmetoderna och -förfarandena.

Ett studieavsnitt ska bedömas när den studerande slutfört det. Modulerna som ingår i grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning bedöms med skalan avlagd–underkänd. Vitsordet kan också kompletteras och preciseras med dokumenterad verbal bedömning och muntlig respons som givits i samband med utvärderingssamtal. Gymnasiets studieavsnitt som genomförts i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning bedöms i enlighet med gymnasiets läroplan.

Sådana valfria studieavsnitt i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning som definierats i den lokala läroplanen ska bedömas på det sätt som fastställts i läroplanen.

Konstaterade språkliga svårigheter och andra orsaker som försvårar den studerandes möjligheter att visa sitt kunnande ska beaktas i bedömningen och den studerande ska ges möjlighet till specialarrangemang och hen ska få visa sitt kunnande också på andra sätt än skriftligt. Ifrågavarande svårigheter kan beaktas i bedömningen av studieavsnittet. I den lokala läroplanen kan man beskriva på vilka sätt ofullständiga prestationer i ett studieavsnitt ska markeras.

Om bedömningen av en studerande beslutar i fråga om varje enskilt läroämne eller ämnesgrupp den studerandes lärare eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt²². Den studerande har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de tillämpats²³.

7.3 Bedömningen av lärokursen för en ämnesgrupp/ett läroämne

Lärokursen för ett läroämne eller en ämnesgrupp består av de obligatoriska och/eller valfria studieavsnitt som anges i den studerandes individuella studieplan. Den studerande kan ha olika antal studieavsnitt i samma ämnesgrupp eller läroämne. I utbildningen som förbereder för

²² Gymnasielag (714/2018) 38 §

²³ Gymnasielag (714/2018) 37 §

gymnasieutbildning får den studerande per ämnesgrupp ha högst ett visst antal underkända studieprestationer, enligt följande:

1–4 studiepoäng	0
5–10 studiepoäng	2
11–16 studiepoäng	4
17 eller fler studiepoäng	6

Om en studerande har för många underkända prestationer ska hen ges möjlighet att ta om de underkända studieavsnitten.

7.4 Genomförande av studier som hör till den grundläggande utbildningen under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning

Den studerande kan få ett betyg över godkända studier som hör till den grundläggande utbildningen som genomförts som valfria studier genom att delta i en särskild examen enligt lagen om grundläggande utbildning²⁴. I den särskilda examen kontrolleras på olika sätt om den studerandes kunskaper och färdigheter motsvarar kunskaperna och färdigheterna i den grundläggande utbildningens lärokurs i ifrågavarande läroämne. Den studerandes kunskaper bedöms i relation till de mål som fastslagits för respektive läroämne i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och närmare preciseras i den lokala läroplanen. För att fastställa den studerandes kunskapsnivå används beskrivningarna av goda kunskaper och kriterierna vid slutbedömningen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. I den särskilda examen kan den studerande genomföra läroämnets hela lärokurs eller delar av den, till exempel lärokursen för en bestämd årskurs. Om betyg för särskild examen bestäms i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

7.5 Genomförande av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning

Den studerande ska avlägga de studier som ingår i den individuella studieplanen åtminstone i den omfattning som beskrivs i statsrådets förordning om gymnasieutbildning²⁵. En studerande har slutfört lärokursen för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning när lärokurserna för ämnesgrupperna eller läroämnena slutförts på ovan beskrivna sätt med godkänt resultat och minimiantalet studiepoäng (50) i utbildningen uppfylls.

²⁴ Lag om grundläggande utbildning (628/1998) 38 §

²⁵ Statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018), bilaga 3

7.6 Betyg och betygsanteckningar

Den studerande ska få ett betyg över studier som genomförts i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning²⁶.

Betyget ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- den studerandes namn och personbeteckning
- slutförda studier inom utbildning som förbereder för gymnasieutbildning
- slutförda gymnasiestudier
- datum när betyget utfärdats och rektors underskrift
- datum när det av undervisnings- och kulturministeriet beviljade tillståndet att ordna gymnasieutbildning utfärdats
- förklaringar till markeringar som används i betyget
- information om att betyget till den del det gäller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är i enlighet med Utbildningsstyrelsens föreskrift xx/xx/2020.

I betyget antecknas läroämnena som den studerande studerat och antalet studiepoäng som avlagts inom de olika läroämnena eller att ämnesgruppen eller läroämnet slutförts med godkänt resultat (avlagt). För lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ges inget sammanlagt vitsord, exempelvis medeltal av vitsorden i läroämnena, eller motsvarande. I betyget antecknas det sammanlagda antalet studiepoäng som den studerande avlagt.

Gymnasiestudierna ska bedömas och antecknas i betyget på det sätt som fastställts i de gällande grunderna för läroplanen för gymnasieutbildning för unga eller för vuxna.

Numret på Utbildningsstyrelsens föreskrift i fråga ska anges i betyget.

Ifall den studerande under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning har genomfört studier som hör till den grundläggande utbildningen, kan betyget över ifrågavarande särskilda examen ges som bilaga till betyget över utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning.

Till betyget hör också punkten tilläggsuppgifter. Här anges vilka betyg och intyg som ges som bilagor till betyget och som kompletterar det. Anordnaren av gymnasieutbildning beslutar om betygets visuella utformning.

²⁶ Gymnasielag (714/2018) 38 §